

מטרי האיוונידים

א/ב זמן הסדר
ובתחילת אמצעיו

ערו אופק
אילו מנוליס
שלומי עיני
אנה ליו

מבוא

אתם עומדים בחוץ תחת כיפת השמים השעה היא אחת אחר חצות בלילה שבין ה 17 ל 18 בנובמבר 1999 זורר ואתם מתקרבלים במעל שיזט מאוד מסביב ואתם מחכים במתח להצגה הגדולה שתתחיל זה 33 שנה שלא נראה מחזה שכזה... מטר הלאונדים של 1999 עומד להגיע לשיאו מספר גדול של מטאורים נראה כבר מאז שהורגלו עיניכם לחשכה האם תתממש ההבטחה ונראה מחזה שתוכלו לספר עליו לנכדכם כשתזדונו? האם המטאורים שנראו עד עכשיו הינם חיל החלוז של הסופה הממששת ובאה?

חברת יצרה זו נועדה לספץ רזע כללי על תופעת המטאורים לענות על שאלות של מה צפוי ומת ו להציע לזוררים לזכות חלץ פעל בחוזה בעלת חשיבות מדעת לאילו מבניכם שהרזע התאורטי מוכר להם מומלץ לעבור מיד לפרץ כצד נתו להפוך את החוזה למדעת? בנוספחים לחוברת נתו למצוא דוחות תצפית רזיים למלך כולל מספר דוגמאות מפות שמיים להערכת בהירות מנימלית ועוד

בלילה שבין ה 17 ל 18 בנובמבר 1999 במידה ותגשמו תחזיות המדענים תתרחש סופת מטאורים בתאופת זמן יצרה חסית של מספר שעות אנו אמורים לראות מספר גדול מאוד של מטאורים בסדר גודל של עשרות רבות ואולי אף אלפים בשעה אם לשפוט לפי הפעם האחרונה בה התרחשה סופת הלאונדים בשנת 1966 שא המטר היה יצר או אנטנסבי באותה שנה נצפו מכמה מיומות בארצות הברית מעלה התרחש שא המטר מטאורים ביצב של כ 150 000 בשעה ( ) מה אם כן צפוי לנו השנה?

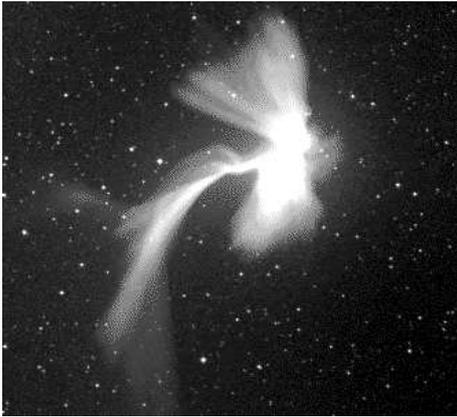
החוברת מבוססת על חוברת הלאונדים 1999 –
ונערכה זלות על מנת שתהיה כללית יותר להערות נא
לפנות לערו אופי eran@wise.tau.ac.il

עורכי חוברת הסבר זו טרחו להביא אליכם את המדע העדכני
בוותר שעמד לרשותם עד הבאתה לדפוס עם הזוררים
הסלחה באם השתרבבה טעות לתוכו הדברים עורכי החוברת
מודים לוורד גרינברג ואורלי גת עבור עזרתו בעיצוב והבאת תוכן
הדברים בצורה בהירה וזרימה.

תוכן ענינים

מבוא 2
מהם מטאורים? 3
ספרות מטאורים 7
הערכת בהירות המנימלית 8
מפת בהירות מנימלית 9
כיוון שעונים 9
רשום מטאורים בהרים 10
צילום במצלמת סטילס 10
צילום בווידיאו 11
אנפורמציה על מטר הלאונדים באנטרנט 11
דוחות לדוגמא דוח תצפית לספרות מטאורים 12
דוח תצפית לדיווח על מטאורים בהרים 13
סימון על גבי מפת כוכבים 13

מהם מטאורים?

מטאור הינו שמה של התופעה הנצפת באטמוספירת כדור הארץ בעת שגרגר אבץ מהחלל חודר לתוכה ברוב המיזרם גודל הגווי הנופל זטו ממל-מטר אחד גופם אלו חודרם לאטמוספירת כדור הארץ במהרות של כ 10 עד כ 70 ז מ לשנה¹ עיב החום שנוצר מו החכו בעת מעברם באטמוספירה העלונה של כדור הארץ הם נשרפים בגובה של 110 עד 60 ז מ

שוכל של לאונד כפ שצולם ב 1998 ע ROTSE-I המטאור בצלום התפוצז ואת השוכל שהשאר אהרו נתו הה לראות בעו בלת מזזנת במשו עשרות דיות העימומות בשוכל נובעת מרחות בשכבות העלונות של האטמוספירה שהס טו את השוכל

ומננים אותה (תופעה דומה לזו מתרחשת במנורת נאוו) התופעה של הנו האטמוספירה נראית לעינו ככוכב נופל (shooting star) או מטאור (meteor) מו הראו לצו כאו כ כל עוד החלוצי נע בחלל טרם פגיעתו באטמוספירת כדור הארץ הוא נזרא

מטאוריד (meteoroid) ואלו שוכל הינו באטמוספירה נזרא מטאור מזור המלה מטאור הינו מיונית ופרושו משהו באוויר (מכאו המלה מטאורולוגיה...)

לעתים גדול החלוצי מגודלו של גרגר אבץ הווה אומר כגודל אבו הצז במיזרה כזה עוצמת האור כתוצאה משרפתו בעת המעבר באטמוספירה תהיה רבה יותר ואז נראה כדור אש המכונה בפי המדענים **בוליד (bolide)** במיזרם נדרים או יותר כאשר הגווי החודר לאטמוספירה הינו גוש אבו או ברזל גדול יורה ושרדו מגיעם לזרוע או אז מכונה הגווי הפוגע **מטאוריט (meteorite)**

מהיכו מגיעם המטאורים?

כיום מערכים שמיזרם של המטאורים הינו בשבטים **שבטים (comets)** הנים גופים המורכבים מיזרם שונים שבתוכם משובצים חלוצי אבץ וחצז החומר ממנו הם מורכבים הינו החומר ההולי ממנו נוצרה מערכת השמש כולה חלוצ מהשבטים מיזרם את השמש במסלולם מוארכים (אלפטים) וכו רוב הזמן הם נמצאים הרחוק מו השמש ואלו במיזרת מהזמן הם נמצאים ביזרבת השמש עם התזרוב השבט לשמש מתנדוי היזרה בשכבות החיצונות של השבט ומשחרר לחלל תנו כד כו את חלוצי האבץ והחצז הכלואים בו

¹ מר רות המטאור נר ח בור על מר רות המטאור ד במסלולו טב ב רעמע ומר רות כדור רוצט טב ב רעמע מאחר וגווי במסלול פרבול במרחק על ח דר אסטרונומית אחת מרעמע נע במר רות על 42 ז מ לענ ר ומאחר ומר רות כדור רוצט טב ב רעמע נר כ 30 ז מ לענ ר אז מר רות המטאור ס ר נר כ 10 ז מ לענ ר עד כ 70 ז מ לענ ר בעת רצחונר רתגלו מטאור ס מר ר ס ותר עמאורם ככל רנרצז מחצ למערכת רעמע

הליזיזים אלו אשר מרכיבים את זנב האבץ של השבט נותרים מאחור במסלולו המזורז ומתפזרים לאחר מכן בחלל הבין-פלנטרי בכל מעבר סמוך לשמש משל מעליו השבט כ-4% ממסתו מאחר וגרגרי האבץ והזרח שמשחרר השבט הנים יזנים וזלים הם מושפעים ביזלות מכוחות הגרוויטציה של כוכבי הלכת וכן מהלחץ שמפעילה עליהם זרינת השמש תופעות אלו מסיעות לכו שאותם גרגרי אבץ או בשמים המדעי מטאורידים לא ישארו במסלולו המזורז של השבט תוך פרקי זמן של עשרות עד אלפי שנים המטאורידים מתפזרים לאורו כל מסלול השבט ויצרם נחל של גרגרי אבץ הנע במסלול דומה לזה של השבט המזורז על סילות זמן ארוכות יותר המסלול של מטאוריד יכול להיות שונה לחלוטין מזה של השבט שממנו נפלט כאשר מסלולו של המטאוריד יצטלב עם כדור הארץ המטאוריד יכנס לאטמוספירה ושרפתו תשאיר אחריה את התופעה שניזראת מטאור

בתסריט שתארנו כאן תכנון שני מזורות למטאורידים

(1) **מטאורידים איזורים או ספורדיים** (sporadic meteors) שמזורים בכל אותם גרגרי אבץ שמסלולם איבד לחלוטין דמיון למסלול השבט מטאוריד כזה ניתן לראות באיזורים בכל זמן ושעה בכל לילה ניתן לראות כ-5 מטאורידים ספורדיים בשעה בשעות שלאחר השקיעה ועד כ-15 מטאורידים ספורדיים לשעה בשעות שלפני זריחת החמה²

(2) **מטרות מטאורידים** (meteor shower)

כאשר כדור הארץ הנע במסלולו סביב השמש חוצה את נחל הליזיז האבץ שנעים במסלול דומה לזה של שבט האבץ הללו חודרים לאטמוספירה ושרפתם נראית לנו כמטאורידים בניגוד למטאורידים ספורדיים כל המטאורידים בנוחלים נעים במסלולים מזובלים ועל כן כתוצאה מתופעת הפרספיזיטבה מטאורידים אלה נראים כאילו הם מגיחים מניזודה אחת בשמים ניזודת המוצא הנל על פני כפת השמים ניזראת רד-אנט (radiant). ברוב המזורים מטר המטאורידים ניזראת עשוי בצורת הכוכבים שבה שוכן הרד-אנט³ לדוגמה פרסאידים על שם יבוצת פרסאוס

כיום מוכרים כמה עשרות מטרות מטאורידים והעזורים שבהם מפורטים בטבלה בנספח לחוברת זו לכל מטר מטאורידים ששבט אבץ שאחראי להיווצרות המטר לדוגמה לשבט האל המפורסם שכיכב שני מטרות מטאורידים האיווארידים של מא והאורנידים של אוזטובר

² בעצות על לפנות רבוי מספר מטאורידים גדול יותר ומר יותר רותם גבורה ותרי מאחר ולפנות בווי כדור הארץ נע בכיוון רזון (רזונודר) בצב לאופאי מעל ראש רצופה ועל כן מטאורידים רבים מרדים ותרי רבים ותרי לעומת זאת בעצות רעב כדור הארץ מתרחק מרזון ועל כן מטאורידים אטמים ותרי וחוררים ותרי³ וצאמו רכלל רנו מטר רג אוב נידים (דראונד) רניזרא כוע ע עב ט ראב עלו ג אוב ני צ נר

מאחר ורוב מטרות המטאורים הינם זינים חסית המטאורידים התפזרו מהמסלול העזרי ויצרו מעין חגורה שעוביה יכול להגיע לעתים לעשרות מיליון מ' במרכז החגורה צפופות המטאורידים גדולה ואילו בשוליה צפופות המטאורידים נמוכה על כן מטר מטאורים יכול לעתים להמשו אוי שבועים שלושה שבהם נצפה יוצב מטאורים נמוו של מטאורים בודדים בשעה כאשר כדור הארץ חולף דרו מרכז הנחיל יוצב המטאורים עולה

חלף ממטרות המטאורים נצפם כבר שנים רבות למשל האזכור ההיסטורי⁴ הראשון של מטר הלרדיים של אפריל הינו משנת 687 לפני הספירה לעומת זאת שנים מהמטרות השנתיים החזיים (ראה טבלה) הגמינדים של דצמבר והבואטידים של נואר נצפו לראשונה ריז בתחילת המאה ה-20 כוחות הגרוויטציה של כוכב הלכת הגדולם משפיעים על נחלים אלו בצורה כזו שמסלוליהם מצטלבים כיום עם מסלול כדור הארץ או לפני כמאה שנה (ושוב בעוד כמאה שנה) נחלים אלו כבר לא עברו דרו מסלול כדור הארץ

מהו מטר הל-אונדיים?

מטר הל-אונדיים נראה מגח מיבוצת הכוכבים אריה (Leo) ומכאן שמם אלו הם שרדיים שנתרו במסלול השבט טמפל טאטל (Tempel-Tuttle) המיזוי את השמש אחת ל 33 שנה מדי שנה כדור הארץ חולף בנתבו המיזוי של השבט ב 18 בנובמבר ואז ניתן לראות עליה ניכרת במספר המטאורים מדי שנה נראה מטר הל-אונדיים כמטר חלש חסית המנוב כ 20 מטאורים בשעה או לעתים בסמוך לזמן שבו השבט עובר בניזודה הזרובה ביותר לשמש אנו רואים עליה משמעותית בכמות המטאורים וזימים לפחות 11 מיזרים בעבר שבהם נצפו סערות מטאורים חזיות מאד לדוגמא ב 1966 למשו כחצי שעה יוצב המטאורים הגיע לכ 150 000 מטאורים בשעה

מטאורי הל-אונדיים הינם מהירים מאד והם נכנסים לאטמוספירה של כדור הארץ במהירות של 70 מ לשניה הבהרים שבהם יכולים להשאר בשמים שובלים שראו במשו עשרות דיוות בשמים השוכים (ראה תמונה בעמ 3)

מה זירה ב 1998?

מבט מפורט על פרופל יוצב המטאורים במטר הל-אונדיים ב 1998 מלמד כי התחזות לגבי מועד התרחשות שא המטר היו מדיזיות עם יוצב של כ 150 מטאורים בשעה כצפוי שא זה נמשו פרץ זמן יצר חסית ולכן לא היה ניתן לראות אותו מ-שראל לעומת זאת כ 20 שעות לפני השא החזי נראה שא רחב יותר שנצפה מכל כדור הארץ ובשאו הגיע יוצב

⁴ ראזכור דר סטור רראעוו על מטר מטאורידים ננו מ 1809 לפני רספ רר. ע. אסטרונומי סנסו פנס

המטאורים לכ 350 מטאורים בשעה בניגוד לשא הצר שהיה עשר במטאורים חזורים השא הרחב היה עשר מאד במטאורים בהרים השא הרחב לא נחזה מבעוד מועד או ניתן להבין אותו באמצעות מודלים חדשים (שפורטו בפרק הבא) כחלואין אבין שנפלטו מהשבט Tempel-Tuttle בשנת 1333 ש לצפון כ בשנת 1965 שנה לפני סערת הלאונדים הגדולה של 1966 נצפתה תופעה דומה אולי סמו לבאות?

Photo by Ofer Gabzo

תמונה זו צולמה בעת השא המידים של מטר הלאונדים בלילה 16 ל 17 לנובמבר 1998 על ידי עופר גבזו מן האגודה הישראלית לאסטרונומיה התמונה צולמה ממצפה וז במצפה רמון ובעות המזר ניתן הבחין ב 7 מטאורים

בשנת 1999 הניב מטר הלאונדים כ 5000 מטאורים בשעה בשנת 2000 נצפו כ 500 מטאורים בשעה ובשנת 2001 כ 5000 מטאורים בשעה בשנת 2002 צפו המטר והניב כ 3000 מטאורים בשעה או רח מלא אב על הארוע וגרום להזינה משמעותית במספר המטאורים הזמן הטוב ביותר לצפות על מטר הלאונדים 2002 היה בבוקר ה 19 לנובמבר (הלילה שבין ה 18 ל 19 לנובמבר) בסביבות השעה 04:00 05:30

מהו לצפות?

ניתן לצפות מכל מזוים שבו רואים את השמים ככל שהמזוים ממנו צופים השוו יותר כו ניתן היה לראות יותר מטאורים כמות המטאורים שניתן היה לראות במזוים בו השמים השוכים מאד גדול פי 2 עד פי 10 מכמות המטאורים שניתן לראות מתוו ערים או שובים מוארים על כו מומלץ לצאת לאתר חשוו ככל שניתן

מומלץ להצטייד בשין שנה או בכסאים כדי שניתן היה לצפות בארוע בנוחות כדא מאוד להכין בגדים חמים מאחר והלילות בחודש נובמבר במיוחד באזורים מדבריים נוטים להיות

זורים תרמוס עם משיזה חם וחספים וכלו אוי הם לעזור לעבור את הללה ביולות במדה ואת/ה מתכננים ספרת מטאורים מומלז להצטיד בשעוו דוי ניר ופנס אדום⁵

כצד ניתו להפוו את החוויה למדעת?

זימם שני משורים שבהם כולם אסטרונומים חובבים לעזור להבנת מטר הלואידים בפרט ומטאורים בכלל

(1) ספרת מטאורים במדה ונעשת עפ ההנהות הפשוטות המובאות בהמשו הנה בעלת חשבות עצומה בהבנתנו את המבנה הפסי של נחל המטאורידים בכוחה של ספרה פשוטה ללמד אותנו לגבי צפיות המטאורידים בנחל ככל שמספר הצופים היה גדול יותר ומספר התצפיות רב יותר כן היה הנתונים הסטטיסטים שנאסווי מדויזים יותר כל הנתונים שלחו ל *International Meteor Organization (IMO)* וכו ל NASA

(2) NASA וחל האור האמריזא פעלו שני מטוסים עמוסי מכשור שנסו ללמוד כמה שיותר על מטאורים והאינטראיציה שלהם עם אטמוספרת כדור הארז כמו כן במצפה הכוכבים עשוז של אוניברסיטת אנסו לבצע תצפיות ספיטרלות בהפרדה גבוהה ראשונות מסוגו על מטאורים בהרים לשם כן שצורו דחוי במדע מפורט ככל הניתו על מטאורים בהרים מאד מדע זה ניתו לאסווי הוע תצפת בעו ורשום כל הפרטים שניתו על מטאורים בהרים אלו וכו ע צלום השמים במצלמות רגילות ובמצלמות וידאו

ספרת מטאורים

זהו סוג העבודה הפשוט ביותר שניתו לעשות וכמעט ואי צורו בידע מוזדמ עבורו כל צופה צרו לרשום בדוח התצפת את שם מזיום התצפת (שוב אזור גיאוגרפי וכו) ש לכוו את השעוו לדיון של שניה אחת (ראה סעוי בנושא כווו שעונים) ש לצפות לפרז זמו של ביו 30 שנות ל 5 דאות ולרשום כמה מטאורים (גם אפס זה מספר) ראה צופה חיד בשדה הראה של הענים שלו בלבד ש לרשום את זמו תהלת התצפת זמו סווי התצפת והכוו שאלו הסתכל הצופה (למשל שמה של יבוצת הכוכבים או כוכב בהר במרכז שדה הראה) חשוב לוודא ששדה הראה אינו חסום ע עצים אנשים וכו

המנוסים שבינו כולם להשתדל ולהבדל ביו שני סוגי מטאורים מטאורים שמגיעים ממטר הלואידים ומטאורים איזראים ולספור כל אחד מהסוגים בנפרד על מנת ליבוע אם המטאור הנו לאוניד או איזראי ש לראות מאזה כווו⁶ מגיע המטאור מטאור שמגיע מכוו

⁵ רעו רצונות זמור לפרז זמו על כן 30 דאות על מנת לרתרגל לרא תל לר ולרג ע לע א רב צועם עלר לאור אדום רעפער פחותר על רסתגלות רעו רצונות לחועו על מנת עלא לפגוע ברא תל לר לאחר ערוועגר מומלז לרצט ד בפנס אדום (למעל ע כסו פנס רג לעס נר צלופו אדום)
⁶ עארונו ת מטאור עמסלולו מועלו לאחור עובר כן 2 מעלות מררד אנט על רמטר רנו לאונ ד בפועל רבחנר כזו ר נר אער לב צוע וא ננר דרוער מאחר ועכ חות רמטאור ס רספורד ס נמוכר מאד רס כן עמטאור ספורד ג ע מכ וו ררד אנט על רמטר רנו נמוו מאד תר על כן רעג אר רגדולר בותר בעת

זיבוצת ארה הינו לאונד וכל היתר איראום במדה וישה לו להחלט תו את הניחוש הטוב ביותר שלו הרוב המכריע של המטאורים שתראה הינו לאונדים

במיזרה זיבוצת אנשים צופה יחדיו אחד מהם יכול להגיד לכולם (ולעצמו) מת להתחיל לספור (ולרשום את שעת ההתחלה) ולאחר מספר דקות להפסיק את הספירה ולרשום עבור כל צופה את שמו כמה מטאורים כל אחד ראה לאזה כוו כל צופה הסתכל ואת שעת הסיום יש להיפיד לא לערבב/לסכם את הספירה של האנשים השונים מומלץ לשם כו לשמור על שיט מוחלט על מנת לא לבלבל אחרים בספירה זיבוצות שישמרו על השיט יכולות לנסות ולשמוע בומים אליטרו סונים שנגרמים על ידי מטאורים בהרים במוחד

המשימה הישה ביותר בעת ספירת מטאורים הינה להערו אחת לכשה את הבהרות המנימלת שהעו שכל אחד מהצופים רואה השטה להערכת הבהרות המנימלת מפורטת בסעיף הבא

הערכת הבהרות המנימלת

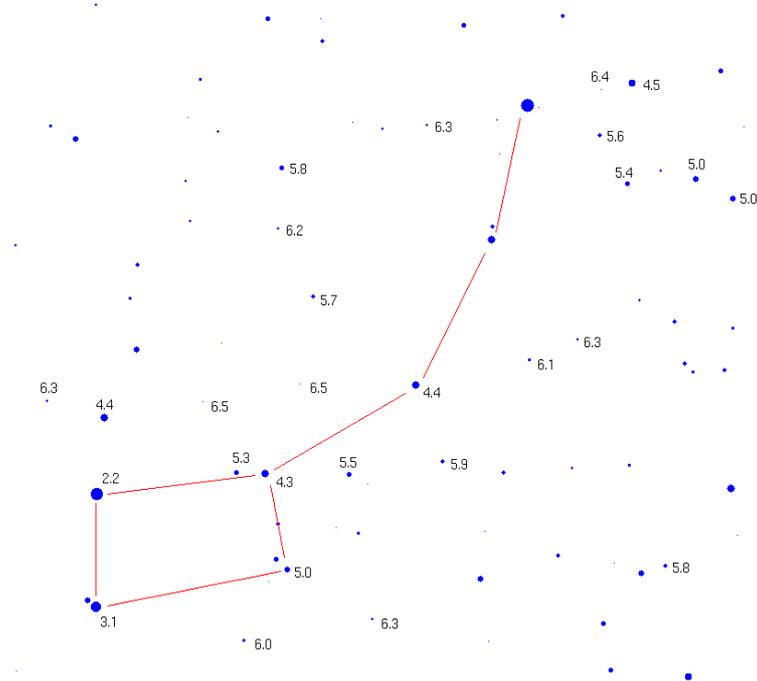
על מנת שהיה ניתן לשלל את התצפיות של צופים שונים שצפו בתנאי ראות שונים ולהעביר את כל האנפורמציה למערכת יחוס מוחלטת על כל צופה לנסות ולהערו את הבהרות של הכוכב החור ביותר שהוא מסוגל לראות ללא מאמץ בעו בלת מזונת

על מנת לבצע זאת יש צורו בהכרות בסוית עם השמים או ניתן להיעזר גם במשהו אחר שמכר את השמים לשם הערכת הבהרות המנימלת יש להשתמש במפת הערכת הבהרות המצורפת לחוברת המפה מראה את כוכב הצפון זיבוצת העגלה הזטנה ליד כל כוכב במפה מופיע מספר המציג את הבהרות שלו הצופה צרו למצוא מהו הכוכב החור ביותר (המספר גדל ככל שהכוכב חור יותר) שהוא יכול לראות מבלי לאמץ את העינים יתר על המדה

ספרות מטאורים נובעת מראופ ראורא על מצב נפ לת דמטאורים ונאראת עג אר פואסונת עג אר זו עוור לעורע מספר דמטאורים ענצפו

מפת בהרות מ-מלית

המפה הנל מראה את אזור כוכב הצפון והעגלה היסטורית. חד עם בהרות הם של חלי מהכוכבים ליבעת הבהרות המנמלת הנראת. חפש את הכוכב החורב ותר שאתה מסוגל לראות ורשום את בהרות (מפות דומות לאזורם נוספים בשם: ניתן להורד מן האתר <http://wise-obs.tau.ac.il/~eran/Leonids99/>)

כינוי שעות

למדדת הזמן המדויקת שחשבות על-את בשם דווח התצפת למטרות מדעות מאחר וראינו שמוש בבסיס זמן אחד ניתן להשוות תוצאות של צופים שונים הממוזמים במזומות שונים ומשתמשים בטכניקות תצפת שונות זו מזו

האמצע הפשוט ביותר המצוי ביד- כמעט כל אחד הינו שעון שבו ניתן לזרוא את הזמן בדיוק של שניות. ש- לכונן את השעון לדיוק של כשניה לפי- אות זמן⁷ מוכר שבפתחת מהדורות החדשות ב- BBC (ניתן ליולוט מכל העולם ברדיו AM פשוט בתדר של 1350KHz) מהדורות החדשות של יול- ישראל וכו'. ש- לכונן את השעון זרוב ככל האפשר למועד התצפת. כן- שזלגה מצטברת בדיוק השעון לא תורגש בדוח התצפת. ש- לצלל לפי- אזה- אות זמן נעשה כינוי השעון

⁷ אות רזמן בע דור- רדד ומורכב מע- ער ב- פ- פ- ראות רע- ע- ר- נו ארו- ותר ואורכו בד- ז- ע- נ- ר אחת ורוא מתחל בעטר עגולר

צופים להם גישה לאינטרנט יש אפשרות לכוון את השעון מול מספר אתרים⁸ המחזרים את אות הזמן על פי שעון אטומי ממספר אתרים בעולם האות מעדכו את המחשב בעזרתו ניגשים לאתר ואז ניתן לכוון את השעון הדגיטלי מול המחשב

שיטה שלישית ומדויקת ביותר היא שימוש במכשיר ניווט לווייני GPS מ-שבדידו מכשיר כזה מתבייש להשתמש בו על מנת לכוון את שעונו לפני תחילת התצפית יש לצרף זאת על גב טופס התצפית

רשום מטאורים בהרים

סוג זה של עבודה דורש היכרות מצוינת עם כפת השמים וסילת הבהרות האסטרונומית עבור כל מטאור בהר מבהרות 3 יש לרשום את הפרטים הבאים

- 1 זמן (מדויק לשניה)
- 2 בהירות המטאור בחלוץ הבהר ביותר של המסלול
- 3 נאודת ההתחלה של המטאור בשמים ניתן לרשום זואורדנטות שמימות או שם של כוכב בהיר סמוך
- 4 נאודת סיום של המטאור (כמו בפסוקה 3)
- 5 אורו מסלול המטאור במעלות
- 6 משו הזמן שבו נצפה השובר של המטאור
- 7 צבע המטאור
- 8 הערות נוספות כגון פיצוץ שברה בום אליטרו סוני וכו כל הערה שנראית רלוונטית

גם בסוג זה של עבודה חשוב לרשום מהי הבהרות המנימלית שהעין של הצופה מסוגלת לראות (עין בסעיף על בהרות מנימלית) כמו כן ניתן לשרטט את מסלול המטאור על גב מפת השמים המצורפת (כמובן בציון הזמן שבו נראה המטאור)

צלום במצלמת סטילס

אם ברשותכם מצלמת רפליז אתם יכולים לצלם את המטאורים להנאתכם השיעה מנימלית של רשום זמן תחילת החשפה ואורו החשפה יכולות להפוך את התמונות לבעלות השבות מדעת כל שעלכם לעשות כאמור הנו לרשום עבור כל תמונה את מספרה הסדורי את זמן תחילת החשפה ואורו החשפה רצוי או לא חובה לרשום גם את הכיוון הכללי שאליו כוונה המצלמה כמו כן יש לרשום גם את אורו המזיד של המצלמה

⁸ http://tycho.usno.navy.mil/modem_tim.html

הנחיות בסיסיות לצילום

- 1 רצוי להשתמש בעדשה עם אורו מוזד נמוך ככל הניתן
- 2 יש להוריד את צמצם העדשה למינימום האפשרי
- 3 יש לכוון את הפוזיוס לאי סופי
- 4 רצוי להצטיד בסרט רגש-חסית (ASA 400 עד ASA 1000)
- 5 יש לצלם בחשפות של 4 דקות עד 10 דקות

ככל ש-ליחון תמונות רבות יותר כן גדל הסכנה לזלוט מטאורים לאחר פתוח התמונות אנא העברו העתק (או את המזוור ש-חזר אל-כך לאחר מספר ימים) של התמונות לצוות ריכוז הא-נפורמציה יש לרשום מצדה האחור-כל תמונה את הפרטים המלאים לגביה

צילום בו-דאן

בעל-מצלמת וו-דאן יכולים לנסות ולצלם את המטר-יש להעביר את המצלמה למצב של פוזיוס-דני ( ) לכוון את הפוזיוס לאי סופי להעמיד את המצלמה על הצובה ולצלם חשוב מאד לרשום לא-זה כוון בד-וי כוונה המצלמה חשוב מאד לצ-י מת-התחלתם לצלם ולכמה זמן או לס-רוג-ו לדאוג ש-ופ-ע השעון על התמונה (יש לדאוג לכוון את שעון המצלמה מבעוד מועד) לאחר המטר אנא העברו את סרט-הוו-דאן לצוות ריכוז הא-נפורמציה הצוות-עת-י את הסרטים ו-חזר-לכם את המזוור על מנת למדוד את שדה הרא-ה של מצלמת הוו-דאן יש לה-עזר בש-טות ג-אומטר-ות פשוטות ניתן לפנות בב-ישה לעזרה לחט-בת המטאורים של האגודה

מזוורות א-נפורמציה על מטר הלאונ-דים בא-נטרנט

אתר ה International Meteor Organization א-נפורמציה רבה וכל-עזר לתצפית על מטאורים כמו כן לוח שנה מפורט על מטרות מטאורים נוספים במהלך השנה	www.imo.net
מטח א-נפורמציה בעברית על מטאורים ומטר הלאונ-דים	http://www.cet.ac.il/~science/space/meteors/

דוח תצפית לדיוח על מטאורים בהרים (כדור אש) דו"ל למטאור

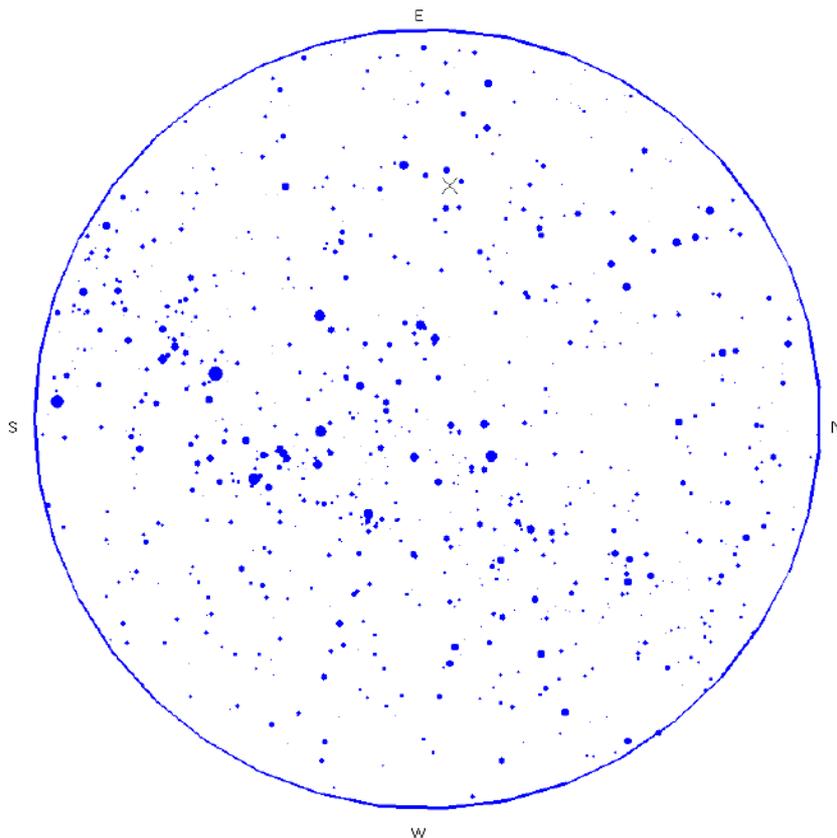
שם הצופה
 שם הצופה (אנגלית)
 טלפון
 מזוהם התצפית + זואורדנטות
 תנאי ראות
 הערות
 האם ספרת/ה מטאורים בעבר?
 בהרות מנימלית

גם מלו חלי של הפרטים הנובעל ערו

	התחלת מסלול		תאריך
	סווי מסלול		שעה
	משו זמו		בהרות
	משו זמו שובל		צבע

סמו על גב מפת כוכבים

מפת הכוכבים הבאה מראה את מצב השמים ב 18 לנובמבר בשעה 02 00 שעות ישראל (עותיים נוספים ניתן להוריד מ <http://wise-obs.tau.ac.il/~eran/Leonids99/> הרד-אנט של מטר הלאונידים מסומן ב X ניתן לסמו את מסלוליהם של מטאורים בהרים על גב המפה בציון הזמו שעברו

דוחות על לעלוך לאחד מרומענן ס רבא

ערו אופי – מצפר רכוכב ס ע ע ו ז. אונ ברס טת א. ת א 69978 א ו ב e-mail eran@wise.tau.ac.il
 א לו מנול ס – ת ד 468 רעננר 43104 א ו ב e-mail ilan@trendline.co.il
 אנר לו – ראגודר ר עראל ת לאסטרונומ ר. ת ד 149. גבעת ס 53101 א ו ב e-mail shlomi@israelmail.com
 עלומ ע נ

אנר לו | – ראגודר ר עראל ת לאסטרונומ ר ת ד 149 . גבעת ם 53101
עלומ ענ
shlomi@israelmail.com e-mail ב

נספח: רשימת מטרות המטאורים החזימים ביותר

כאמור לעיל, כמה עשרות מטרות מטאורים או רובם מניב יציב שעת חלש מאד. בחרנו להביא כאן רשימה נבחרת של מטרות מטאורים חזימים.

שם המטר	מיומו ^A	משו ^B	ZHR ^C	R.A. ^D	Dec. ^E	Vel ^F	שבט אבי ^G
יואדראנטים	Jan. 3	04	120	230	49+	42	
לרד	Apr. 22	1	15 ¹	272	33+	48	Thatcher
אטא איזוארד	May 4	6	25	336	0+	66	Halley
דלתא איזוארד דרום	Jul. 29	8	30	331	16	41	Icarus
דלתא איזוארד צפון	Aug. 12	8	20	339	5	41	
פרסאד	Aug. 12	3	100	46	57+	60	Swift-Tuttle
ג'אובנד (דר'ונד)	Oct. 9	1	10 ³	290	65+	20	Giacobini-Zinner
אורונד	Oct. 21	2	30	95	16+	66	Halley
טאורד (דרום)	Nov. 3	30	15	53	12+	29	Encke
טאורד (צפון)	Nov. 5	30	15	54	21+	30	Encke
לאונד	Nov. 16	2	20 ^x	152	22+	72	Tempel-Tuttle
גמנד	Dec. 14	3	120	112	32+	36	Phaethon
אורסד	Dec. 22	1	10	217	76+	34	Tuttle

^G עבט ראב על חלקי ממטרות מטאורים אנם דועם תכו עחלים ותאדו לחלוט וואנס פעלם
 עוד Icarus ו Phaethon רנס אסטרואדסו תכו כבעבר רועבט פעלם
^F מרות רכנסר על מטאורם לאטמוספרת כדור ראץ באמלענר
^E רנט (Declination), על רד אנט מטר מטאורם בזמו עא רמטר (במעלות)
^D רעל (Right Ascension), על רד אנט מטר מטאורם בזמו עא רמטר (במעלות)
^C אצבזנטעעט (Zenith Hourly Rate), זרו מספר מטאורם בעער ער כול לראות צופר בודד, רצופר
 בעמם חעוכם. עם ברות נראת מנת על 65 וכאער רד אנט נמצא בזוט עבור מטרות מטאורם
 רב אצבזנטעעט אנו צבו כול לעבור ענום מרותם מענר לענר (כמו סערות מטאורם).
^B מענר רזמו עבור מטר פעל בעוצמר על מחצת מראצב רמאס מל
^A רזמו עבו מאס מום רמטר מתרחע מענר לענר תכנו ענום על כום כתוצאר מענר מעוברות בנוסי-
 לכו ענום גדולם ות מתרחעם על סילות זמו גדולות ות למעל לפנ כאלפם ענר תרחע עא מטר
 רפסאד באמצע ול רס בר לרזור נל במסלול מטאורדסר נר כתוצאר מרעפעת רכב דר על
 כוכב רלכת במערכת רעמע על רם
¹ ראצב מעתנר מענר לענר, עד כ 90 מטאורם בעער
¹ תכנו סערות מטאורם בענרם עבט ראב רל וו
^x ראצב רענת רמוצע על מטר רל אונדסרנו כ 20 מטאורם בעער או תכנו סערות מטאורם באצבם
 על למעל מ 10,000 מטאורם בעער כענר או ענתם לאחר עעבט ראב חלוי בכר רל וו